

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 5. zvezka.

Sveti Duh in njegova imena	129
Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška	
Sv. Roza živi spokorno v samoti 1243—47. (Konec).	131
Tolažila sv. vere. Ljubezen božja.	134
Sv. Ivo, župnik, tretjerednik.	138
Bl. Bernardin Feljterski. IV. pogl. Pridigar — misijonar.	140
S Kitajskega. Misijonska poročila p. Petra Baptista. (Dalje).	146
Niša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
6. P. Klar Vaskotti. VI. P. Klar ko pisatelj (Konec).	148
Iz mariborske skupščine III. reda sv. Frančiška. (Dalje).	152
Naznanilo udom III. reda v Kamniku l. 1910.	154
Pervo skupno slovensko romanje v Sv. Deželo.	156
Drobtinice. Poterpežljivost v nevarnosti. Sovrašstvo, ne jeza!	157
Mogočna.	157
Predobra	158
„Preskrbljeni mladeniči“.	158
Priporočilo v molitev	158
Zahvala za vslišano molitev	159
Za kitajski misijon	159
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1910. Mesec maj ali veliki traven.	160

V GORICI
Narodna Tiskarna
1910.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici

Najnovejši načerti mejnarodnega pomožnega jezika.

Vprašanje mejnarodnega pomožnega jezika z esperantom še ni rešeno; to priznavajo vsi, ki jim je ta reč zadosti znana, tudi možje, kaker prof. Baudouin de Courtenay, ki esperantu ni nasproten. Po kateri poti se bo prišlo do cilja, pa je, mislim, vender že precej očitno. Od volapüka do esperanta je storjen velik korak naprej po pravi poti, korak od popolne nerazumljivosti do primeroma obširne razumljivosti. Ali ta razumljivost se opira na znanje preveč natornih jezikov, razen latinskega zlasti nemškega, francoskega in angleškega, in nemške besede, ki jih je v esperantu tako obilo, se z romanskimi slabo vjemajo; nekatere nemške kompozicije so za romanska usta skoraj celo neizgovorljive: basšlosilo štelčasisto, frosttremo itd.

„Ido“, reformirani francoski esperanto, se je takih elementov nekoliko znebil; ali, kaker se povdarja „le maximum d' internationalité“, vender tudi tu še straši polno neprijetnih prikazni, kaker: „nur, ofte, morgé, irge, balde; fairó, fisho, hano, haro, hufo, hundo, keglo, kuglo, loklo, nudlo, raupo, ringo, shinko, shultro, shuo, suno, vango, vildo, vorto, vundo; bakar, dankar, drinkar, lernar, plaudar, riglar, shamar, shirmar, zorgar, zumar“ itd.

Novejši sestavi se omejujejo bolj in bolj na latinski besedni zaklad, tako Hartlova „Lingua perfect“, tako Boningov „Romanal“, tako tudi Peanova „Interlingua“. V tem smo torej edini temi tudi mi, in to, slovar, je pač poglavitna reč; saj se morejo ljudje za silo sporazumeti brez slovnice, kaker dokazuje ravno Peano sè svojo „latinščino brez fleksije“. Nekaj popolnega, doveršenega tak jezik seveda ni; in zato skušamo mi latinščini dati slovnico primerno današnjim potrebam in navadam, različno od starolatinske, kaker je oblačilo kake moderne princesinje različno od čistiljive obleke kake rimske matrone starega veka.

Kakšna bodi ta slovnica, o tem imajo razni ljudje razne misli. Vender se v neketerih rečeh že tudi vjemamo mej sabo. Hartl n. pr. se je v važnem glasoslovnem vprašanju odločil prav kaker mi, da je namreč glede čerke *e* pred *e* in *i* le tako mogoče doseči edinost, ako se sprejme stara klasična izreka, *cella, cera, ceraso, cista* izgovarja kaker *kella, kera, keraso, kista* (prim. Keller, Kerze, Kirsche, Kiste). Tudi oblike ima Hartlova „perfektovščina“ mnoge našim enake, kaker kažejo ravno navedene besede; in do malega so taki vsi samostavniki. Škoda je le to, da zraven oblik na *a, o, e*: *advena, agricola, aqua, fabula, insula, tabula, umbra; agro, amico, arbitro, digito, magistro, oppido, populo, servo; abiete, arbore, corpore, homine, imbre, matre, multitudine, sanguine, tempore*“ itd., kar je vse, kaker pri nas, dopušča Hartl vender tudi oblike „ohne Hilfsvocal“: „naut.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V. Gorici, 1910.

5. zvezek.

Sveti Duh in njegova imena.

Po sv. Avguštinu se imenuje tretja božja oseba „Sveti Duh“, ker izhaja iz Očeta in Sina, in si more zato kot lastno ime tisto prisvojiti, kar je obem drugim skupno in to je Sveti Duh, ker je svet Oče in Sin, ravno tako duh Oče in Sin.

Drugi vzrok za to ime tretje božje osebe je ta: Beseda „duh“ ima v vseh jezikih pomen gibajoče gonilne moči. Sveti Duh pa je ljubezen Očeta in Sina. Ljubezni pa je lastno, gibati in voljo k ljubljenu predmetu obračati. Na drugi strani pripisujemo lastnost svetosti vsaki reči, ketera je na Boga kot svoj zadnji cilj in konec obrnjena. Sveti Duh pa je tista božja oseba, ketera izhaja iz ljubezni, po kateri Bog Samega Sebe ljubi. Po tem takem mu gre ime „Sveti Duh“.

Tretji vzrok tega imena je v tem, da Sv. Duh duhovno življenje v naša serca vliva, in mi brez Njegovega svetega navdiha nobenega nadnaravno dobrega in zaslužnega dela ne moremo storiti; le On nas dela svete in duhovne.

Sveti Duh je zares božja oseba, ki se razločuje od obeh drugih, Očeta in Sina; On izhaja iz obeh. Sveti Duh ni vstvarjen, ne rojen, ampak je od vekomaj izišel iz Očeta in Sina, kot enega edinega vira.

Sveti Duh pa ima še druga imena. Imenuje se tudi „Duh božji“, „Duh iz Boga“, „Duh Očeta“, „Duh Sina“, „Duh Kristusov“, „Duh Jezusa Kristusa“, „Duh Gospodov“. V teh besedah je izrečeno izhajanje Svetega Duha iz Boga Očeta in Sina od vekomaj.

Imenuje se tudi „ljubezen“. Beseda „ljubezen“, v osebnem pomenu rabljena, je lastno ime Svetega Duha, kaker je ime „Beseda“ lastno ime Sinu božjega. V presveti Trojici je dvojen način, kako ena božja oseba iz druge izhaja. Pervi način je tisti izvir, ki se godi po spoznanju in to je način izvira Sinu, „Besede“. Drugi način izvira, ki se verši po volji, je izvir „ljubezni“, tretje osebe božje — Svetega Duha.

Sveti Duh se zaznamuje tudi z imenom „dar“. Božja oseba more Sebe pametni stvari podeliti; ker pa vender nobena stvar tega skazovanja milosti ne more zaslužiti, je to zastonj podeljen dar. Ali zastonj podeljen dar se le iz ljubezni podeli, in prvo, kar se podeli, je očitno ljubezen, po kateri se komu dobro hoče.

Ljubezen je po tem takem prvi dar, po katerem se vsi drugi zastonj podeljeni darovi darujejo. Ker tedaj Sveti Duh iz Očeta in Sina izhaja kot ljubezen, izhaja tudi kot prvi „dar“. Po tem daru, ki je Sveti Duh, pravi sv. Avguštin, prihajajo vsi mnogi darovi, ketere ljubi Bog udom Jezusovim podeljuje.

Svetega Duha imenuje Jezus Kristus po evangeliju sv. Janeza tudi „Tolažnika“. „Tolažnik, sveti Duh pa, ki ga bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas bo opomnil na vse, kar koli sem vam rekel“ (Jan. 14, 26.). Sv. Atanazij pravi, da stari zakon nikoli ni dal tega imena Svetemu Duhu. Vzrok tega je obsežen v besedah božjega Učenika: „Ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel, ako pa grem, vam ga bom poslal“ (Jan. 16, 7.). Telesna pričujočnost Jezusa Kristusa v sredi mej Svojimi je bila brez dvojbe za nje velika tolažba; ali notranja tolažba, katero Sveti Duh dušam pravičnih podeljuje, stoji visoko nad tisto občutljivo srečo, katero so aposteljni okušali. Zato je rekel božji Zveličar: „Za vas je dobro, da jaz grem“ (Jan. 16, 7.). —

O pridi Sveti Duh, potolaži tudi mene v mojih britkosti! Tolaži me in uči me! Razsvetluj mojo vbogo pamet, da bom prav spoznal vse svoje dolžnosti in vedel, kako jih imam do-

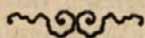
polnjevati. Krepčaj mojo slabo voljo, da bom mogel premagovati vse težave in brez bojazni pred malopridnimi ljudmi storiti, kar je moja dolžnost!

O kako srečnega se čutim, da morem kot otrok katoliške cerkve moliti:

„Verujem — v sv. Duha, Gospoda in oživiljevavca, ki iz Očeta in Sina izhaja, ki ga z Očetom in Sinom vred molimo in slavimo, ki je govoril po prerokih“. —

D o s t a v e k.

Kakor prejšna leta, naj tudi letos opomnimo naše bravece na devetdnevnicu k časti Boga sv. Duha kot pripravo na visoki binško praznik. Ta devetdnevnic se začne v petek po prazniku Kristusovega vnebohoda, letos dne 6. maja. Posebno naj si prizadevajo to pobožnost zvesto opraviti udje 3. reda sv. o. Frančiška, v ta namen, da bi mogli vse težave pri spolnjevanju svojega vodila premagati ter v kerščanski popolnosti napredovati. Ravno tako ali še bolj naj opomnimo na imenovano pobožnost ude bratovščine Sv. Duha. Če so kateri izmed njih že pozabili, da so udje te bratovščine, naj se je pri tej priložnosti zopet spomnijo in še druge opozorijo na njo in jih morebiti tudi pridobijo za njo. Kedor želi v bratovščino Sv. Duha sprejet biti, naj se oglasi pri misijonarjih sv. Vincencija ali lazaristih na Dunaju, kjer je v 7. okraju, Kaiserstrasse 5, glavni sedež bratovščine Sv. Duha. Lahko se oberne pa tudi na frančiškanski samostan v Gorici, kamer naj ob enem naznani, kedaj misli v ta namen k spovedi in sv. obhajilu iti. Ako jih več skupaj prosi sprejema, je to tem boljše. P. A. G.

Življenje sv. Roze Viterbske,

device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

3. Sv. Roza živi spokorno v samoti 1243 — 1247.

(Konec).

Bojazen in malodušnost bi se je bile lahko lotile že pri sami misli na težavno, — rekel bi — nadčloveško nalogo. Kakor nekedaj prerok Jeremija, bi se bila tudi Roza lahko prito-

evala: „Gospod Bog! glej, ne znam govoriti, ker sem otrok“ . (Jer. 1, 6.) Jaz nisem izveščana v govorništvu in ne poznam zvutih potov politike. — Ti pa hočeš, da naj grem učiti modre in stare, da naj kljubujem kraljem in mogočnikom, da se naj kakor zid iz bron v bran postavim zatiravcem tvojega ljudstva!“

Toda Roza ne dela in ne govori tako. Že davno se je naučila premišljevati svojo slabotnost in se je zavedati. Zavoljo prejetih milosti se ni prevzela; spoznala je svojo lastno ne vrednost in stavila je vse svoje zaupanje nanj, ki vse more in je gospodar življenja in smerti. Odslej je bila nepremagljiva in zoper vsako nevarnost zavarovana. Saj je ponižnost, ki sloni na spoznanju lastne slabotnosti, in terdno zaupanje na Boga in njegovo pomoč najboljšo orožje, s katerim si more kristjan zagotoviti zmago v boju zoper samega sebe, zoper svet in satana.

Dne 24. junija zjutraj je obiskala svetnica sè svojimi stariši in nešteto množico, katero je privabila novica o čudežnem njenem ozdravljenju in njenem zamaknjenju, cerkve sv. Janeza, in sv. Frančiška in šla slednjič k sv. maši v cerkev Matere Božje na hribu.

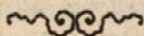
Po sv. maši je odstrigla pobožna tretjerednica Cita, ki je bila takrat najberž prednica mej svetom živečih tretjerednic, Rozi lase. Manjši bratje so jo pa slovesno oblekli v frančiškansko haljo in jo prepasali z debelo vervco, katero je iz domačega hleva seboj prinesla. Precej potem je naredila Roza obljubo tretjega reda ter Bogu darovala svoje devištvo. Ko se je po zahvalni pesmi obrnila k ljudstvu, se je to kar glasno čudilo in navduševalo. Mnogo jih je bilo pri pogledu na novo tretjerednico do solz ginjenih. Vsak je hotel videti deklico in do tekniti se njene redovne obleke. Od vseh strani se je čul glas: „Poglejte svetnico, pogledjte Marijino poslanko!“ Temu navdušenju se tudi ti, dragi bravec, ne boš čudil, ako pomisliš, da je bila Roza takrat šele dvanajst let stara in da se je ravnokar popolnoma Bogu posvetila ona, ketere dosedanje ostro življenje se da po vsej pravici primerjati s pokorili nekedanjih puščavnikov. Kedo bi se ne čudil deklici, kateri je nebo razodelo svoje skrivnosti, kateri je Mati Božja zaupala prav posebno poslanstvo! Njene bose noge, njeno vsled strogega pokorjenja suho telesce, za silo pokrito s terdim zašitim suknom, njene v podobo križanega Jezusa vperte oči, njeno od svetega nav-

dušenja žareče obličje je v resnici s čudovito silo vplivalo na duše. Z njeno posvetitvijo v cerkvi Matere Božje na hribu se prične njeno javno delovanje.

Midva, dragi bravec, pa postojva zopet nekoliko in poglejva na kratko nekoliko nazaj na to poglavje. — Deklica Roza gre v samoto, da bi služila Bogu. Od tebe Bog ne zahteva, da bi se zaperl v tesno celico in bi mu tako služil. Pač pa zahteva tudi od tebe, da se zbereš vsaj tu in tam, da preudariš svoj namen, vrednost svoje duše in sredstva, katerih se moreš posluževati, da dosežeš svoj cilj. Prav zato, ker nam je samota tolikanj koristna, nas satan tako rad odvrča od nje. Sovražniku naših duš je prav mnogo na tem, da se ne zberemo in da ne pridemo do tega, da bi resno pogledali v svoj morda jako žalosten dušni stan. Brez te duhovne samote boš težko dosegel svoj cilj in le težko boš spoznal pot, ki vodi do njega. — Poglej nadalje nedolžno deklico, ki se tako ostro pokori, ti pa misliš, da si storil že zadosti, ako opraviš pokoro, ki ti je bila pri spovedi naložena. Ali vedi, da brez zatajevanja in pokorjenja nikedar ne boš mogel v dobrem stanoviten ostati. Ako ničesar ne odrečeš svojim strastem, bodo vedno več in več od tebe zahtevale in namesto da bi si jih ti podjarmil, bodo one nadvladale nad teboj. — Sv. Roza je prečula skoraj cele noči v premišljevanju svetih resnic. Res je, ti tega ne moreš in morda tudi ne znaš. Ali pa je preveč zahtevano, da vsak dan nekoliko resno premisliš to, kar si slišal v nedeljo pri pridigi in kerščanskem nauku in da se vsaj tu in tam za par trenutkov vtopiš v večne resnice? Misli tudi ti večkrat na pekel in skerbi, da obvaruješ sebe in svojega bližnjega te največje nesreče. Koliko odgovornost si nakopavaš pred Bogom, ako staviš — namesto da bi druge odvrčal od te nesreče, s pohujšljivim življenjem in zapeljevanjem svojega bližnjega v največjo nevarnost večnega pogubljenja! Ali bi mogel biti še kedaj miren, ako bi bil kedo zavoljo tebe večno pogubljen? — Naši svetnici se je zdelo življenje brez terpljenja prazno in zoperno, ker je dobro vedela, kako nas terpljenje druží z Bogom in in kako nam terpljenje koristi. Misli tudi ti večkrat na to, da si s terpljenjem zbríšeš časne kazni, da se z njim spokoriš za svoje nehvaležnosti in grehe in da si ž njim odpreš nebesa.

Zlasti pa ti, ljuba mladina, poglej sv. Rozo, ki se je v prvi svoji mladosti popolnoma posvetila Bogu. Lepi so dnevi

cvetja v zeleni pomladi, še lepši pa so dnevi tvoje mladosti. Le uživaj jih, ali uživaj jih tako, da ne bodo zgubljeni za večnost. Mladost je kaker pomlad čas setve, čas dela in čas upov. Porabi dobro ta zlati čas! Svoje upanje stavijo na te tvoji stariši, tvoja domovina in tvoja sv. cerkev. Živi, uči se in delaj tako, da ti upi ne splavajo po vodi! Vtisni si globoko v serce zlate besede sv. Duha, ki pravi: „Spominjaj se svojega stvarnika v dnevih svoje mladosti, preden pride čas britkosti in se približajo leta, o kterih boš mogel reči: Ne dopadejo mi!“ (Prid. 12, 1.) Ako pa si morda doslej pozabil na Boga in morda zlorabil najlepši čas svojega življenja, tedaj prosi milosti, da se tvoja „mladost obnovi kaker orla“. (Ps. 102, 5.) Da, kaker kraljevi orel tako razprosti tudi ti, mladenič, tudi ti dekle, peruti svoje duše in uspni se tje gori k žarnemu soncu večne resnice, lepote in pravice!

Tolažila sv. vere.

P. A. M.

Ljubezen božja.

»Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil«. Mat. 11, 28.

Predstavimo si božjega Zveličarja, kako poln milosti in veličastva stoji pred nami ter se na nas ozira s pogledi svoje ljubezni, kateri se ne moremo vstavljati. Kaže nam svoje serce ter kliče: „Pridite k meni vsi!“ Sledimo njegovemu ljubeznivemu vabilu; zatecimo se k njemu ob uri poskušnje in okusili bomo neizrekljivo sladkost njegove ljubezni. Ljubezen je v resnici presladko tolažilo sv. vere. Vera sicer blaživo vpliva na duha in serce; upanje napolni dušo z mirom in veseljem, toda vse prekosi ljubezen. Ljubezen nas skoro v druga bitja spremeni. „Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; naj večja pa mej temi je ljubezen“. 1, Kor. 13, 13. Preden pa se prepričamo, da nas more ljubezen božja v križih in težavah tolažiti, moramo nekoliko premisliti neketera važna pravila, ki nam bodo to resnico zelo pojasnila.

Pervo pravilo. — Ljubezen živi le od žertev; ona po ničemer drugem ne hrepeni, kaker po tem, da se žrtvuje, daruje sama sebe. Ona je, kaker pravi sv. Gregor, ljubezniv trinog. Ona je premagala Boga samega, da je hotel za nas nepopisljivo veliko terpeti in na križu vmreti. Ako ga mi resnično ljubimo, se bomo veselili, ko bomo vredni spoznani, zanj kaj terpeti; kedor ljubi, mora terpeti in on terpi rad.

Drugo pravilo. — To je izraženo v besedah sv. Avguščina: Čednost je red v ljubezni. To moramo dobro razumeti. Ako je pri raznih nagnenjih našega serca red, potem je vse na pravem mestu, potem je lepo soglasje, vse se lepo vjema; duša živi v miru in je srečna. Ako je pa ta red serčnih čustev in nagnenj skaljen in vničen, potem terpi duša silno in serce je kaker bi bilo premaknjeno sè svojega mesta. „Tega se je moje serce vstrašilo in se sè svojega mesta premeknilo“. Job. 37, 1. Kedor ima ljubezen božjo in ljubezen do bližnjega, kedor ohrani popolni red božje postave v svojem sercu, ta vživa mir božji; on je deležen nebeške tolažbe in srečen je vže tukaj v življenju milosti, kaker so srečni angelji v nebesih v ljubezni in blaženem gledanju Boga.

Tretje pravilo. — Vera nas uči, po besedah sv. aposteljna, da je ljubezen Sv. Duh, kateri prebiva v naših sercih. „Ljubezen božja je izlita v naša serca po Svetem Duhu, kateri nam je bil dan“. Rim. 5, 5. Delovanje tega božjega Duha v človeku je pa pred vsem v tem, da tolaži dušo. Njegovo ime je tolažnik, „Bog vse tolažbe“. II. Kor. 1, 3. Kedor tedaj ljubi, ne more biti žalosten, ker v njem prebiva začetnik vse tolažbe.

Ljubezen zadostuje, da nas tolaži v vseh bridkostih, ker ona napolni dušo z močjo in sladkostjo.

I. Najprej hočemo govoriti o moči. Resnično je, da ljubezen človeško serce povzdigne in spremeni. Koger prevzame to blago čustvo, ta je za vse sposoben; ta se ne vstraši nobene nevarnosti; on premaga vse zapreke. Ako pa ljubezen sploh vže vsposobi človeka za najtežje žertve, kaj naj rečemo še le o ljubezni božji! Ali ne bo ta delovala tem močnejše, čim popolniji je njen predmet? Glavni vzrok nepremagljive serčnosti in nevpopgljive moči bogoljubne duše je pa to, da je ona s tistim, ki ga ljubi, najtesneje združena in s tem zedinjenjem resnično spremenjena; nekaj božjega ima na sebi. Tako uči sv.

Avguštin, ki pravi tako čudovito lepo: „O človek, ako ljubiš zemljo, si zemlja; ako pa ljubiš Boga, ti pravim . . . ti si Bog! Čudne se nam zde te besede, toda razumeli jih bomo, ako nekoliko premislimo djanje ljubezni, katero vsaki dan obujamo. V tej molitvi bogoljubna duša slovesno izreka, da rada sprejme vsako poskušnjo, da je dosti močna za vsako žrtev, ker je vsa prevzeta od ljubezni in v tej ljubezni more premagati vse bolečine, da, tudi smert.

„O moj Bog in Gospod! ljubim te iz celega svojega serca in čez vse, ker si ti najvišja in najlepša dobrota, neskončne ljubezni vredna. V tej ljubezni hočem živeti in vmreti.“ Da moj Bog, jaz te ljubim, in ke bi moral tudi vse zgubiti, vse oddati, tebi vse žrtvovati, da to dokažem; svoje premoženje, svoje zdravje, da, svoje življenje, prav nič si ne prideržim; zakaj jaz te ljubim čez vse. Saj mi ti ostaneš, in to mi je zadosti, ker te ljubim. S to požertvovavno in serčno ljubeznijo je nekedaj izzival veliki apostelj narodov vse bolečine, vse smertne nevarnosti, ko je rekel: „Kedo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? . . . V svesti sem si, da, ne smert, ne življenje . . . nas ne bo moglo ločiti od ljubezni božje, ketera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem“. Rim. 8. 35—39. Ta nevpogljiva serčnost, ta moč ljubezni, ki premaga vse terpljenje, se je razodevala pri vseh svetnikih; vsi so mislili in delali tako, kaker sv. apostelj Pavel. Sv. Frančišek Ksaverij je klical v svojih križih in težavah: „Še več, o Gospod, še več!“ Sv. Terezija: „Terpeti ali vmreti!“ Sv. Janez od Križa hoče za plačilo za svojo ljubezen bolečine in zaničevanje. Tu vidimo moč serca, katero resnično Boga ljubi, pa tudi že slutimo, kolika sreča in tolažba je s tem združena. Ljubezen ne tolaži le samo tako, da pomaga prenašati vsako terpljenje, temuč obudi tudi hrepenenje po terpljenju; ona stori, da križe in nadloge ljubimo.

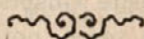
II. Božja ljubezen napolni namreč dušo z nebeško radostjo in podeli terpljenju veliko sladkost. Vzrok temu je ta, ker napolni človeško serce, zadovolji njegovim željam, in to premore le ona, ljubezen božja; saj je ona edina ljubezen, ketere predmet je neskončen. „Kedor mene ljubi, pravi Gospod, . . . bomo k njemu prišli in pri njem stanovali“. Jan. 14, 23. Slišali smo

tudi, da bistvena ljubezen božja, Sv. Duh, prebiva v duši, ketera Boga ljubi. Bog sam je torej pričujoč v duši, ketera ga ljubi, on je ž njo tesno združen; on naredi to svetišče za svoja nebesa; on prebiva v njej kaker v živem tabernakeljnu; on v njej razliva svojo luč, svoj mir, svojo blaženost. Kolika tolažba, kako nevsehljiv studenec veselja! „Daj mi z ljubeznijo napolnjeno serce“, kliče sv. Avguštin, „in ono me bo razumelo. Daj mi dušo, ketera Boga resnično ljubi, in ona mi bo priterdila“.

Vi pa, kateri to berete in morebiti dvojite o resnici teh besed, ponižajte se in prosite Gospoda, da položi vsaj iskrico tega božjega ognja v vaše serce, potem se boste tudi vi naučili, razumeti marisiketeri vzvišen izrek svetnikov, marisiketero junaško djanje bogoljubnih duš. V knjigi „O posnemanju Kristusa“ (III. 3, 4) beremo: „Ljubezen, to je velika reč; čez vse velika dobrota, ki sama lajša vse težave in radovoljna terpi vse zopernosti. Ljubezen nosi težo brez težave in stori sladko in prijetno, kar je bridkega. Kedor ljubi: on leta, on teka, se veseli, prost je in nič ga ne ovira“. In sv. Avguštin pravi: „Kedor ljubi, on terpi; kedor pa terpi, ta ljubi terpljenje!“ Kako vzvišena misel, polna resnice! Nikedar si je ne moremo zadosti k sercu vzeti. Vprašam še enkrat, ako to velja že o posvetni ljubezni, koliko tolažbe v terpljenju, koliko sladkosti vлива pobožni duši še le ljubezen božja! Mati, ketera čuje pri bolniški postelji svojega otroka, ne zahteva ne hrane, ne počitka; da ona celo ne misli na svoje telesne potrebe; ona se ne pritožuje; ona živi le za svojega otroka in terpi z veseljem, ker ga ljubi. Moj Bog, ke bi tebe ljubili, kako srečni bi bili, za te terpeti! Ako pa v križih in težavah vedno le tožimo in godernjamo, je to od tod, ker te ne ljubimo. „Ljubezen ni ljubljena!“ Sv. Avguštin. Vse drugači so mislili svetniki. Ko so oni enkrat pili iz tvojega keliha, so vedno le hrepeneli, s terpljenjem svojo dušo nasititi. Ko so se doteknili tvojega križa, se niso vtrudili ga nositi za teboj, in tako so veseli premagali vse bridkosti življenja in celo tudi smert. Sv. Pavel je bil poln veselja pri vsem svojem terpljenju in sv. marterniki so Bogu hvalo prepevali, ko so v plamenu ali mej zobmi divjih zveri imeli izdihniti svojo dušo. In mi? Oj, najmanjša poskušnja nas dela maloserčne; najmanjši križ nas prestraši in to zato, ker ne ljubimo tebe, moj Bog!

O vi vsi, ki terpite in žalujete, ljubite in boste potolaženi. Zato vam svetujem: Ob času bridkosti obujajte pogostokrat djanje ljubezni in to vam bo podelilo moč, da boste mogli prenašati vsako terpljenje. Pri nogah božjega Zveličarja se bo posušil vir vaših solz, ali pa bo Gospod Bog njih bridkost celo v nebeško sladkost spremenil.

O moj Bog! Daj mi le tvojo ljubezen in tvojo milost, potem sem zadosti bogat in ničesar več ne želim. Da, ako imam tvojo milost, tvojo ljubezen, se nič ne bojim in z veseljem objamem tvoj križ.

Sv. Ivo,

župnik, tretjerednik *)

(1253—1303.)

Ivo Hélori je bil sin plemenitih starišev; rojen je bil v vasi Ker Martin na Bretanjskem 17. vinotoka 1253. Pobožna mati ga je tudi pobožno zgojila; pogostoma mu je pravila, da mora svetnik postati. Kaker hitro se je naučil dobro brati, je precej vsaki dan molil tako imenovani mali oficij v čast Mater božje. Ko je bil 14 let star, so ga stariši poslali v Pariz in Orlean na visoke šole, kjer se je učil modroslovja, bogoslovja, cerkveno in svetno pravo ter pobožno živeti. Povsod, v Parizu in Orleanu, se je spominjal materinih besed: svetnik moram postati. Zato je bil vsako jutro pri sveti maši in vsaki večer je obiskal v cerkvi presveto Rešnje Telo. Nosil je spokorni pas, zderžaval se je vina in mesa; ob cerkvenih postnih dnevih je živel samo ob kruhu in vodi; pozneje ko mašnik je pa tudi po več dni bil brez vsake hrane. Njegovo razvedrilo in odpočilo je bilo v tem, da je v bolnišnicah bolnike obiskaval in jim stregel. Spal je na štorji; za zglavje je imel kako knjigo ali pa kamen.

Ko je zveršil visoke šole, so mu hoteli sorodniki poskerbeti kako imenitno službo, sam se je pa odločil služiti sveti

*) L' Aureola serafica (1898.) 19. Maggio. Breviarium Romano-Seraphicum, 1901. 19 Maji. Winkes, Seraphischer Tugendspiegel, 1891.

cerkvi. Prejel je nižje redove in službo škofijskega sodnika. Ko sodnik je bil zmirom resničen, pravičen in vsmiljen, zlasti z vbozimi, sirotami in vdovami. Kedar ni vedel, kako bi kako zapleteno reč pravično rešil, je prej molil in sveto mašo v čast svetemu Duhu opravil.

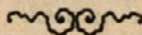
Leta 1285 ga je njegov škof imenoval za župnika; nekaj časa je imel za to službo namestnika, potem se je pa odpo-vedal svoji sodniški službi in je sam oskerboval svojo župo. Stopil je v svetovni tretji red sv. Frančiška in nosil spokorno, pepelnato obleko tretjerednikov in sandalje kaker frančiškani. O polnoči je molil jutranjice, prav zbrano je maševal in z veliko gorečnostjo je po štiri ali petkrat na dan pridigal. V spovednici je najterdovratniše grešnike do solz genil. Redno je obiskaval župljane in vterjeval v miru in edinosti. Zelo se je trudil, da bi odpravil v svoji župi oderuštvo in nečistost. Za potrebne je postavil bolnišnico, kjer je bolnike pogosto obiskoval in jim tudi stregel. Skerbel je za vboge, sirote in vdove; brez vbozih ni mogel biti. Rad je sprejemal popotnike, zlasti frančiškane.

Za tako spokorno in sveto življenje, mu je Bog dajal posebne milosti. Ptiči so se mu vsedali na roke in so odleteli šele, ko jih je blagoslovil.

Zavoljo ostrega življenja in nepreterganega truda za zve-ličanje duš je telesno opešal in komaj 50 let star je mirno v Gospodu zaspal 19. maja 1303. Na njegov pogreb je prišlo zlasti mnogo vbožcev, ki so glasno jokali za svojim dobrotnikom. Njegovo truplo so prenesli v škofijsko cerkev v Tregié (Treguier), Zavoljo mnogih čudežev, ki so se godili na njegovem grobu, ga je papež Klement VI. mej svetnike prištel, 19. maja 1347. Papež Leon XIII. je podelil tretjerednikom popolnoma odpustek za ta dan.

Bodi tudi ti vsmiljen z vbozimi in sirotami; pomagaj, kjerkoli moreš; vsaj tolaži jih, ako družega ne moreš.

P. A. F.

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

IV. Poglavlje.

Pridigar — misijonar.

Ako je bl. Bernardin Feljterski postal izmej najslavniših pridigarjev druge polovice petnajstega stoletja, je to očitvidno pripisati božjemu klicu. Po človeški sodbi namreč zavoljo svoje premajhine postave ni bil za to sposoben. Njegovo v Paviji čudežno ohranjeno telo kaže, da je bil res sila majhin, komaj eden meter in petinštirideset centimetrov visok. „Moji predstojniki“ — je ko mlad redovnik sam rekel — „si nikoli ne bodo upali na leco me poslati.“ Pa leta 1469 meseca maja ga je redovni kapitelj, zanj popolnoma nepričakovano, vender imenoval za ljudskega misijonarja, dasi je bil sklenil samotno le za zveličanje svoje duše skerbeti, redu pa, ker za pridigarja ni, vsaj ko učitelj koristiti. V začetku se je branil; po posredovanju patra Siksta Milanskega se je pa naposled vender ponižno vklonil sklepu svojih višjih. Tudi je bil pater Sikst, ki ga je spravil prvič na leco. Ko namestnik patra gvardijana, je, ko tega ni bilo doma, vkazal Bernardinu, da se naj pripravi za pridigo na praznik sv. Bernardina Sijenskega. Iz pokorščine jo je prevzel. In ko se mu je dobro obnesla in so govorili poslušavci iz cerkve grede, da še nikoli nobeden pridigar ni tako lepo pridigoval o kakem svetniku, ni bil nihče tega bolj vesel kaker dobri pater Sikst.

Dasi je Bernardin ves prosti čas poleg molitve za pre-mišljevanje in učenje porabljal, vender ni zaupal na dotedanje svoje znanje. Jel se je za novo službo pripravljati s posebnim učenjem. Pa tudi od pridigarjev, ki jih je hodil poslušat, se je učil. Lepa prilika mu je došla l. 1470 v postu, ko je imel v stolnici pridige pater Jernej Dekolle, pridigar na glasu, govoreč v lepi toskanščini.*) Tudi Bernardin je sklenil, ko je videl velik vpliv lepega jezika celo na neučenega poslušavca, le v izbrani italijanščini govoriti na leci.

Ĺeta 1471 se začno Bernardinovi misijoni, ki jih je nadaljeval do svoje smerti, nad dvajset let. Tri leta so bila pre-

*) Grandissimo e facondissimo dicitore con bellissima lingua toscana.

tekla, kar je bil imenovan za pridigarja. Dasi je v tem času že semtertje pridigoval, Mantove še ni bil zapustil. Zdaj so ga poslali predstojniki prvič ko postnega pridigarja v Peskijero. Vspeh tega misijona nam naznanja Wadding z malo besedami: „S preobilnim sadom in velikanskim dobičkom duš je pridigal.“ Razen številnih spreobnjenj res tedaj ničesar ni omeniti iz Peskijere. Da je postal blaženi, ki je živel doslej le sredi knjig, mojster - misijonar, je moral stopiti še v drugo šolo, šolo izkušnje. Tudi na njem se kaže resničnost besed sv. Gregorja VII.: „Nihče naenkrat višek popolnosti ne doseže, in čem višje je poslopje, tem več časa se stavi.“

Ko se je tako Bernardin izvežbal, je prišlo iz Rima novo imenovanje. Imenovan je bil za pridigarja „in forma majori“, to je, za apostoljskega misijonarja. Dandanašnji ta naslov ne pomeni več, kar svoje dni. Nekedaj je bil tak pridigar postavljen pod neposredno papeško oblast; papež si je prideržal pravico, ž njim ravnati po svojih načertih. —

Kako obsežna je bila misijonska delavnost bl. Bernardina Feljterskega, spoznamo iz sledečega pregleda.

1471. Perve postne pridige *) v Peskijeri.

1473. Druge postne pridige v Čittadelli. Adventne pridige **) v Tridentu.

1474. Tretje postne pridige v Arčinjanu blizu Vičence. Mej letom vsako nedeljo v Mantovi. Adventne v mantovski stolnici.

1475. Četerte postne pridige v Tridentu. Druge pridige, kaker prejšnje leto.

1476. Pete postne pridige v Reddžu. Skozi leto vsako nedeljo in v adventu vsaki dan v Padovi.

1477. Šeste postne pridige v Porto-Gruaru. Skozi leto v Trevizu, v Feljtrah, v Porto-Gruaru, v Benetkah. — Adventne v Benetkah.

1478. Sedme postne pridige v Padovi. Mej letom v Paviji (na kapiteljnu), v Kjarih (Chiari), v Brešiji, v Salu (Salo), v Padovi. — Adventne v padovski stolnici.

1479. Osme postne pridige v Trevizu. — Mej letom v Feljtrah, v Bellunu, v Vidmu, v Padovi. — Adventne v Brešiji.

*) vsaki dan postne dobe.

**) vsaki dan v adventu.

1480. Devete postne pridige v Paviji. — Mej letom v Benetkah, v Trevizu, v Feljtrah in v Veroni.
1481. Desete postne pridige v Benetkah. — Mej letom v Padovi, v Veroni in v Mantovi.
1482. Enajste postne pridige v Rimu (Ara-Čeli). — Mej letom v Bibijeni, v Firencah in v Mantovi.
1483. Dvanajste postne pridige v Ferrari.
1484. Trinajste postne pridige v Mantovi.
1485. Štirinajste postne pridige v Perudži. — Mej letom v Urbinu, v Perudži, v Asizu, v Mantovi. — Adventne v Parmi.
1486. Petnajste postne pridige v Parmi. — Mej letom v Modeni, v Perudži. — Adventne v Perudži.
1477. Šestnajste postne pridige (druge) v Perudži. — Mej letom v Todih (Todi), v Asizu, v Spoletu, v Norčiji in v Mantovi. — Adventne v Parmi.
1488. Sedemnajste postne pridige v Firencah. — Mej letom v Perudži, v Asizu, v Orvijeku, v Todih in v Akvili.
1489. Osemnajste postne pridige v Sijeni. — Mej letom v Kjetih (Chieti), v Čivitta-dukali, v Rietih, v Luki, v Ferrari, v Modeni, v Redžu in v Parmi. — Adventne v Dženovi.
1490. Devetnajste postne pridige v Dženovi. — Mej letom v Savoni, v Milanu, v Pijačenci, v Kremoni in v Parmi. — Adventne v Padovi.
1491. Dvajsete postne postne pridige v Bolonji. — Mej letom v Modeni, v Pijačenci, v Pjevah di Sakko (Pieve di Sacco), v Ravenni, v Faenci, v Mantovi in Milanu.
1492. Eden in dvajsete postne pridige (druge) v Padovi. — Mej letom v Pijačenci, v Mantovi, v Vičenci, v KampoSampieru, v Feljtrah, v Marostiki, v Kremi, v Lodih in v Dženovi. — Adventne v Vičenci.
1493. Dvaindvajsete postne pridige (druge) v Paviji. — Mej letom v KampoSampieru, v Mantovi, v Kremi, v Arcu, v Firencah, v Sijeni, v Perudži, v Asizu, v Spoletu, v Gubbiju, v Urbinu, v Riminijah, v Ravenni, v Faenci, v Mantovi. — Adventne v Brešiji.
1494. Triindvajsete postne pridige v Vičenci. — Mej letom v Mantovi, v Ferrari, v Ravenni, v Čezeni, v Kjoddži, v Padovi, v Monseličah, v Montanjani, v Peskijeri, v Brešiji, v Travaljatu, v Kjarjih, v Kremi, v Lodih, v Sant-Andželu in v Paviji.

Bl. Bernardin Feljterski je imel v teku petindvajsetih let okoli tisoč govorov. Spreminjal je govore po potrebi krajev in ljudstva. V Rimu n. pr. je dajal besedo papežem ter navajal dogodke iz rimske zgodovine. V Milanu se je deržal sv. Ambrozija navajajoč najlepše odstavke iz njegovih spisov. Pred duhovniki je sestavil govor iz sv. pisma, sv. očetov in cerkvenega prava. Pred posvetnimi učenjaki je navajal besede svetovnih pisateljev in paganskih modroslovcev. Benediktinkam v Firencah je rekel: „Priprosto vam hočem govoriti.“

Niso se zmotili predstojniki, ko so bl. Bernardina za misijonarja imenovali; imel je vse velikemu govorniku potrebne lastnosti. Dasi majhine postave, je bil venderle prikupljive, čedne zunanosti. Obraz je imel okrogel, čelo široko, oči lepe ter prijazne, pogled živ, zobe bele in zelo pravilne, brado gosto in černo. Glas pa je imel, kaker si govornik lepšega ne more želeti: jasen in močan, doneč in prijeten, in rabil ga je z redko lehkoto, izgovarjajoč besede in zloge razločno, hitro ali počasi, močno ali rahlo, kaker je nanesla potreba. Jezik se mu je vedno pokoril misli, in kaker voda iz vira mu je tekla beseda. Telesnim so se družile zmožnosti duha. Bog mu je dal pesniško domišljijo in nepozabljiv spomin. Obeh darov se je posluževal krajem in časom primerno. Z domišljijo je oživil najbolj mertve reči. Lepa prilika ali primeren zgled je poživil in pojasnil misel, da so jo mogli umeti in v spominu ohraniti najprostejši poslušavci. V tem je bil iznajdljiv, da bi mu bili lahko zavidali največi govorniki. Obračal se je vedno k sercu, ker pridobi človeka le kar mu v serce seže. Vzbuja je čustva, kakeršnih je potreboval, zdaj mila in nežna, zdaj slovesna in resna. Tudi oster in poln nevolje je znal biti; blisek in grom zgovornosti je bil videti. *) Semtertje se mu je primerno zdelo poslužiti se izrednih govorniških pripomočkov. Da bi terdovratne grešnike genil in pretresel je začel nekje svojo pridigo z glasom najglobočje žalosti; končal pa jo je se serdom in nevoljo. Zapustil je leco, ne da bi podelil blagoslov, vzemši v roke obuvalo in otresevši prah ž njega.

Bogastvo poduka je bilo v njegovih pridigah toliko, da se je reklo, Bog mu je dal duh sv. Bazilija, resnobo sv. Gregorja, zgovornost sv. Ivana Zlatoustega, globokost sv. Avgu-

*) »Videbatur fulmen et tonitruum eloquentiae« (Tossignano).

ština in maziljenost sv. Bernarda. Naj bo ta pohvala pretirana; da so ga pa tako redkim in popolnim talentom primerjali razodeva vsaj veliko ljudsko navdušenje zanj.

Ko je pridigoval v Feljtrah, ni bilo v mestu zadosti prenočišč za tujce, ki so prišli in še vedno trumoma prihajali iz Bassana, iz Treviza, iz Furlanije in celo s Kranjskega (?); vse ceste v okolici so mergolele ljudstva, ki je derlo poslušat pridigarja, ali se pa vračalo domov. Okoli štiri tisoč ljudi je prenočevalo na javnem tergu. Ko je l. 1491 imel v Padovi postne pridige, so si bogatini iz daljnih krajev najeli v mestu stanovanja, da so mogli hoditi k pridigam. Ko je Kremo zapustil, ga je spremljalo tri tisoč prebivavcev v Lode (Lodi), da ga je tudi tam poslušalo. V Firencah je bil terg, kjer je pridigoval, tako nagnjeten ljudi, da jih je mnogo na strehe zlezlo, samo da so ga slišali.

Kjerkoli je pridigoval, povsod se je navalilo ljudstva. Kaker za stavo so se potegovali zanj. Keder je v kako večje mesto prišel, so vsi drugi tamkajšnji pridigarji zgubili svoje poslušavce. Mej tjeonom je govoril navadno še v cerkvah; v nedeljo, ko je ljudstvo imelo čas in tudi od deleč prihajalo, so mu pripravili pridižnico skoraj vselej pod milim nebom. Terg in bližnje ulice so bile polne ljudstva. Imel pa je tako močan glas, da so ga tudi najdaljni poslušavci razumeli.

Ko je prihajal v kako mesto, so zvonili pri vseh cerkvah. Ljudstvo je pretergalo delo in hitelo poslušat od vseh strani. In kjer ni bilo dobiti prenočišča po hišah, so prenočevali v šotorih, kaker n. pr. v Feljtrah tistih štiri tisoč tujcev. Iz sednjih krajev je prihajalo toliko ljudi, da so starešinstva morala določiti število moških, kateri ne smejo od doma iti, da bi kje mej tistim časom kak sovražnik ne napadel kraja. Okoli dvajset let so se ponavljali ti prizori.

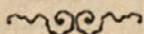
Vse to se nam zdi kaker komaj verjetno. Ali treba pomisliti, da so se pridigarji obračali v Bernardinovi dobi na celega človeka, ko državljana in kristjana, in da so z enako oblastjo vodili javno kaker zasebno življenje. Ako zborniška zgovernost še dandanašnji vodi ljudstvo, kolika je bila nekedaj moč cerkvenega govornika! Veljavo mu je dajala duhovniška čast, semtertje tudi sloves svetosti. Vera mu je delila oblast, reševati vsako vprašanje. Dasi je ljudstvo bilo mlačno, vendar

se ni moglo zderžati, da ne bi bilo šlo poslušat slovečega pridigarja. Kljub pokvarjenosti v življenju je bila vera še živa, zmožna navdušenja. Množice, ki jih je k leci pripeljala vera, niso brale knjig in časnikov. Radovedne po novostih, so rade poslušale moža, ki jim je govoril o Bogu, domovini, pravici in prostosti. Vpliv pridige je bil nekedaj velikanski; dandanašnji so ji ga zelo spodnesli časniki.

Da bi bila delavnost njegovega služabnika vspešniša, mu je hotel Bog še z nadnaravnimi milostmi pomnožiti moč. Tu in tam, kjer je naš blaženi pridigoval, se je zgodil kak čudež, večinoma popolnoma nepričakovan. Ker so se spričali, ko je šlo za poblaženje patra Bernardina, ni dvojiti, da so se taki čudeži v resnici godili. Mi jih tu preskočimo, ker govorimo le o njegovi zgovornosti. Povejmo torej le še, kako so o nji sodili njegovi verstniki.

Vsi, ki so imeli srečo poslušati Bernardina, ga imenujejo jednoglasno govornika brez primere. Generaljni vikarij v Paviji je pisal na dan njegove smerti vojvodi Milanskemu mej drugim tako-le: „Bil je v resnici pobožen in svet mož, ki je izmej pridigarjev, ketere smo poslušali štirideset let sem, največ koristil.“ „Treba bo sto let — je pisal pomožni škof Vičenski — preden bomo slišali podobnega pridigarja.“ Sto let pozneje je mogel Frančišek Goncaga pisati o njem: *) „V svetih knjignh verlo učen, najzgovorniši pridigar, je bil izmej vseh propovednikov svoje dobe pač največi“.

Pri Waddingu beremo to-le sodbo nekega verstnika: „On (Bernardin) ni očaral ušes z besedami človeške modrosti, ne z govorniško umetnostjo, prederl pa je v dno serca z ognjem svoje pobožnosti: ves način njegovega pridigovanja je bil v tem, da je pobijal greh in temu nasproti stavil dotično čednost.“ — Neki knez je rekel: „Jaz sem le po imenu vladavec, pravi je pater Bernardin Feljterski. Njemu je treba le ziniti in vse, kar hoče, doseže pri ljudstvu.“ **) Kardinalj Agrijski (d' Agria), hoteč označiti apostoljsko prostodušnost Bernardinovo, pa je sodil: „Bernardin je pervak pridigarjev, ali roko ima težko, in prilizovati se ne ume.“

*) Sacris litteris apprime imbutus, dissertissimus concionator, caeterorum omnium sui temporis praedicatorum facile princeps fuit.

**) Gusino, c. XXVII. § 306.

***) *Fagar (Erlau) na Ogerškem.*

S Kitajskega.

Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

X.

(Dalje).

Omenjena pravda pa ni bila še brez družih slabih nasledkov. Kaker pogubna bomba je silno oplašila že precej veliko čredico tukajšnjih katehumenov. Jeli so prihajati le v malem številu k nedeljski službi božji ter zanemarjati tudi šolo, tako da sta bila moški in ženski katehumenat več časa skoro prazna. Tem ljudem namreč ni telo v glavo, kako da smo nekatere krive katehumene izključili ter jih izročili celo mandarinu, da jih kaznuje. Zato so izostali hoteč nas na takov način skoro prisiliti, da lastnih katehumenov ne bi očitno kaznovali, če tudi je njih krivda očitna. Mene je njih vedenje bolelo, zato sem jim pa tudi, katerim sem mogel, v obraz povedal, da moramo vedno in povsod hoditi po poti resnice in pravice, vse drugo pa prepustiti božji previdnosti. Komer pa to ne gre v glavo, ta ne spada mej nas. Tako so se polagoma vmirili in so začeli prihajati v šolo, katero sem redno deržal, naj je bilo že učencev veliko ali malo. Sčasoma je postalo živahnije.

Škoda, katero so zakrivali oni načelniki tatov, je bila na moje veliko veselje kmalu poravnana. Oratorij sem popravil in ga podaljšal; postavil sem vanj priprost aljar in klopi, ktere so verniki sami plačali. Dal sem ga znotraj tudi čedno prebeliti in nekoliko pobarvati. Pervo nedeljo mesesa majnika sem v njem postavil in blagoslovil tudi sv. križev pot.

Mejtem se jih je mnogo sè zadostno pridnostjo in stanovitnostjo pripravljalo za sv. kerst. Da sem jih pa bolj poskusil, sem odlašal s kerščevanjem noter do praznika Marijinega vnebovzvetja in še takrat sem kerstil le najboljše izmej njih, 19 po številu. Tako sem spodbudil tudi druge, bližnje in daljne, da so tem bolj zahrepeneli po sv. kerstu. Kmalu ste bile obošoli napolnjeni. Njih pridnost in gorečnost se je še pomnožila, ko so zvedeli, da imajo naš sedanji milostni misijonski škof Gracijan Dženaro (Gennaro) — prejšnji škof Vincencij Epifanij Karlasare (Carlassare) so namreč umerli nagloma dne 24. julija lanskega leta — meseca septembra priti sem opraviti misijonsko vizitacijo.

Oglasilo se je tudi mnogo na novo spreobrnjenih. Ti so mi prinesli svoje malike sè vso malikovavsko nesnago vred.

Umevno je, da me je to gibanje kaj razveselilo, in to tem bolj, ker je bilo videti, da delajo vse iz pravega namena in da hočejo postati res dobri kristijani. Neketeri so pokazali svojo gorečnost zlasti s tem, da so dovajali tudi novih katehumenov, kar sem jim na ta način poplačal, da so bili prej kerščeni, tako da sem jih naslednje mesece v septembru, oktobru in novembru pred prihodom našega misijonskega škofa kerstil vseh skupaj 66, včasih kar cele družine. Tolikega vspeha se nisem nadejal v tako kratkem času in pri takih razmerah. To je sad božjega blagoslova in pa Vaših darov, cenjeni dobrotniki! Bog Vam poverni!

Za prihod gospoda škofa je bil določen 13. dan novembra. Imela se je pričeti vizitacija pri misijonski postaji Šia-pa-ho, kjer so se kristijani zelo zavzeli za slovesen sprejem. Že dan poprej, to je 12. novembra, sta odrinila dva verna pervaka z večim čolnom v Huan-se-kan po mil. škofa, ki so prispeli naslednji dan popoldne. Sprejem je bil jako slovesen: katehumeni in kristijani so jih pričakovali na obrežju, kjer so sedli na nosilnico in so jih nesli mej bombardiranjem in godbo vojaških trobentarjev proti okrašenemu misijonskemu domu. Tu smo jih sprejeli po predpisanem obredu. Po kratkem odmoru so začeli spraševati kerščanski nauk vse nove kristijane, ki so imeli prejeti zakrament sv. birme, katero so jim tudi takoj drugi dan podelili. Po sv. maši pa so jim razdelili male spominike, ketere so sprejeli s častjo in spoštovanjem.

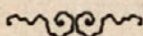
Iz vnetosti teh vernikov — bilo jih je 18 — in številnih katehumenov so se mil. škof sami prepričali, kako potreben bi bil v tem kraju lasten misijonski dom. Zakaj v ta namen delj časa rabiti najeto pagansko hišo je neprimerno in nedostojno. Prostor, keterega smo dobili v misijonsko last, so nam škof odobrili, ali kaj ke denarne pomoči niso mogli dati več kakor 400 kron! P. Kasijan je primeknil tudi okoli 800 kron, kristijani sami pa 500. To je pa tudi vse, kar imam na razpolago, ker svojega nimam prav nič; vse, kar ste mi dali Vi, sem porabil za šolo in v druge misijonske namene. Ker se je pa zadnja leta tudi tukaj vse skoraj za polovico podražilo, zato tudi zidanje zdaj veliko več stane. Tako bi bilo za misijonsko

postajo v Šia-pa-ho treba vsaj 3000 kron; manjka torej še skoro polovico. Sè zidanjem pa seveda nikaker ne kaže začeti, dokler ni dovolj denarja, da po taki neprevidnosti ne zajdem v dolgove, ketere frančiškan ravno tako ne sme delati, kaker si ne sme zbirati bogastva.

Da bi pa Vas, cenjeni dobrotniki, za to še posebej nadlegoval, tega mi skoro ne da serce, ker iz sporočil in pisem spoznavam Vašo dobroserčnost in velikodušnost, tako da marisketeri, ali boljše rečeno, marisketera več daruje kaker prav za prav premore.

Vender pa se drugam nimam obrniti kaker ravno na Vas. Ako ne morete več sami dati, prošim Vas, priporočite me drugim, Vašim prijatelom in znancem, da bo tako Vam in njim v dušni blager: „Blager usmiljenim, ker sami bodo usmiljenje dosegli“. Mat. 5, 7.

(Dalje prih.)

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

VI. P. Klar ko pisatelj.

(Konec.)

V 36. šte. petega letnika „Istrije“ stoji naposled našega patra poročilo o samostanu manjših bratov v Gorici („Del Convento dei Minori in Gorizia“) 2 in pol strani; v 23. šte. šestega letnika (1851) pa o prvi goriški fari („Della prima parrocchia di Gorizia“) 2 strani.

Proti poslednjemu spisu dokazuje nekedo v 35. šte. sedmega letnika (1852), da ni res, kar je terdil p. Klar, da bi se sè zgodovinsko gotovostjo moglo terditi, da je bila fara sv. Hilarija in Tacijana v Gorici vstanovljena še le v 16. stoletju mej letoma 1570 in 1590, temuč, da je gotovo okoli 200 let stariša; omenja da se prvič leta 1465. Pervi goriški župnik, ki je po imenu znan, je „Nicolò di Castello“, ki je vmerl l. 1485. Njegov naslednik je bil Andrej Posch, do kedaj, ne vemo. L. 1527 je bil župnik v Gorici „Leonardo de Graben“, l. 1540 in 1541: Luka „Goriupetz“, l. 1545: Luka Piter, od 1549 do

1560: Jeronim „Catta“, l. 1560—73: Matija Mercina, l. 1574 do 1575: Luka „Tauzer“ (Tavčar), l. 1577—80: Janez „Tauzer“ (Tavčar), ki je bil od l. 1580 nadalje ljubljanski škof.

Ali je to dokazovanje p. Klara prepričalo, ne vemo; odgovoril vsaj menda ni nič. Gotovo je toliko, da je bila Gorica do konca 14. stoletja v Solkan v faro. To mimogrede! Glejmo zdaj spise našega patra nadalje.

Edino njegovo italijansko cerkveno-zgodovinsko delo, ki je izešlo le v posebni knjižici, je zgodovina naše Kostanjevice: „Storia della Castagnavizza contenente eziandio la malattia, la morte e il funerale di Carlo X. re di Francia, del conte della Marna figlio primogenito di sua Maestà cristianissima, e del duca di Blacas scritta dal P. Chiaro Vascotti francescano Lettore approvato di storia ecclesiastica e diritto canonico. Gorizia Dalla Tipografia Paternolli.“

Pisavec je knjigo posvetil „Devici Materi“ (Alla Vergine Madre), založnik Paternolli pa v francoskem pismu „gospodu grofu Šamborskemu“ (A Monsieur le Comte de Chambor). Pismo je datirano „v Gorici 15. januarja 1848 (Gorice 15 Janvier 1848). Pri nas pa se hrani še tudi rokopis, na keterega prvih straneh je pisavec sam posvetil to svoje delo grofu Šamborskemu. Ta rokopis obsega poleg posvečenja in vvoda 318 strani čveterne oblike teksta, kaker je natisnjen v knjigi, dalje pismo kneza nadškofa goriškega Frančiška Ksaverija Lušina do pisavca, keterega delo, ki ga je bral v rokopisu, hvali, in naposled na 41 straneh „dostavek h zgodovini Kostanjevice“ (Appendice alla Storia della Castagnavizza), kjer je zapisoval dogodke od jeseni l. 1847 do konca meseca avgusta 1859. Kaker je bilo že rečeno, smo se deržali teh zapiskov v našem pripovedovanju o tistem času.

In zdaj pridemo do najznamenitših del patra Klara, ki jih je spisal ko bogoslovne učne knjige v latinskem jeziku. To so: cerkvena zgodovina, cerkveno pravo in razprava o zakonu. Vse troje se hrani v naši samostanski knjižnici tudi v rokopisu.

Cerkvena zgodovina ima v tem rokopisu naslov: „Institutiones Historiae Ecclesiasticae novi Foederis in usum suorum auditorum compilatae . . . Castagnavizzae prope Goritiam 1846.“

Cerkveno pravo: „Enchiridion Juris Ecclesiastici in usum suorum auditorum compositum. Castagnavizzae 1847. P. Clarus Vascotti.“

Razprava o zakonu: „Tractatus de matrimonio in usum suorum auditorum compilatus. Castagnavizae 1848.“

Natisnjena ima prva knjiga naslov: „Institutiones Historiae Ecclesiasticae novi Foederis ad usum scholarum Serraphici Ordinis auctore R. P. Claro Vascotti. Romae 1851. Typis Clementis Pucinelli.“ Vender pravi tudi tu v predgovoru, da je knjigo sestavil v porabo svojih poslušavcev: „in usum meorum auditorum has Historiae Ecclesiasticae Institutiones compilavi.“ Natisnjena obsega knjiga prvotno 516 strani v 8° in sega do leta 1846. Ker se je pa priljubila in so želeli pisavčevi prijatelji, da bi se nadaljevala, ji je čez 9 let dodal drugi del ko „periodus sexta ab anno 1846—55.“ Ta dodatek obsega 140 posebej štetih strani; tiskan je tudi v Rimu, pa v „Typographia Tiberina 1855.“

„Enchiridion Juris Ecclesiastici“ je natisnjen „Romae 1852 Typis Clementis Puccinelli“; obsega 392 strani v 8° in 2 in pol strani „errata corrige“. Da je v latinskih knjigah Vaskottijevih toliko tiskovnih pomot, si je razlagati po tem, ker je pisavec na precej slab papir hitro pisal, tako da stavec, ki mu latinščina ni bila zadosti znana, ni mogel vsako čerko prav spoznati, pisavcu pa se stavek gotovo ni pošiljal v popravo.

Dodatek k ročni knjigi cerkvenega prava je razprava o zakonu ravno tam in tisto leto natisnjena; obsega 84 strani v 8°. Obe te dve knjigi so Vaskottijevi učenci jako hvalili; vender se menda niste tako razširili kaker njegova cerkvena zgodovina. Zdaj ste seveda popolnoma zastareli. Da bi se bile kedaj vnovič natisnili, nam ni znano; pač pa se je to zgodilo večkrat s cerkveno zgodovino.

Devet let po njegovi smerti jo je „popravljen in pomnoženo“ drugič izdal profesor goriške bogoslovnice Janez Hrast v Gorici pri J. B. Zajcu 1869; in že čez štiri leta isti ravno tam tretjič 1873.

Po Hrastovi smerti so skerbili za knjigo Nemci. Pred 15 leti je izešlo šesto izdanje pod naslovom: „P. Clari Vascotti Institutiones Historiae Ecclesiasticae. Editio sexta recognita A. Mathia Hiptmair. Vindobonae Sumptibus Mayer et Comp. 1895.“

Ne dolgo potem (l. 1898) je prišel na dunajsko vseučilišče ko profesor cerkvene zgodovine dr. Albert Erhart iz

Würzburga. Ta mladi gospod se je lotil, da pokaže svojo učenost, pred vsem Vaskottijevo knjigo izganjati iz bogoslovskih učilišč, češ, da je plagijat iz Ruttenstockovih „Institutiones hist. eccl. 3 vol. Viennae 1832—34.“ — Kaker bi avstrijski dotični profesorji ne bili vedeli, kako je nastala Vaskottijeva knjiga! Ali kaker bi bil Vaskotti kedaj terdil, da je vse po prvotnih virih posnel — in to v Gorici, na Kostanjevici! Kako bi bilo to mogoče? Dr. Hiptmair je v „Linzer Quartal-schrift“ 1899 str. 496 id. derznega gospoda po pravici ostro zavernil.

Tudi ko je Vaskotti še živel, menda učena zgodovinska društva avstrijska niso bila tako nevedna, da bi jim bila Ruttenstockova cerkvena zgodovina neznana ostala; vender so priznavala tudi Vaskottijeve zasluge. Leta 1855 (27. septembra) je našega patra zgodovinsko-statistično društvo moravsko, leta 1859 zgodovinsko društvo kranjsko imenovalo za častnega uda; goriški nadškof pa ga je leta 1856 (5. decembra) izvolil za pravega svetnika cerkvenega sodišča v zakonskih zadevah. Pa še višjo čast mu je vsaj morebitno poslednji namenil. Leta 1857, meseca junija, je vmerl monsinjor Anton Peteani, škof poreški. Goriški nadškof Andrej Goljmajer in ostali škofje naše cerkvene okrajine so nasvetovali cesarju za spraznjeni sedež na drugem mestu p. Klara Vaskottija. Na prvem je bil goriški prošt baron Avguštin Kodelli, na tretjem teržaški kanonik Jurij Dobrilla. Cesar je izvolil poslednjega; zakaj — ni težko vgeniti. — Toliko o natisnjenih spisih p. Klara.

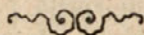
Ko v rokopisu zapuščena dela p. Klara omenja p. Friderik v svoji kroniki neketere novele, mnoge priložnostne pridige, ene postne pridige, dobro izpiljene, da bi se mogle kar natisniti. Priložnostnih in postnih pridig se je ohranilo v naši samostanski knjižnici več kaker smo jih imeli pred očmi, ko smo pisali o p. Klaru ko pridigarju *), dasi poslednje ne ravno v redu, kaker so bile govorjene; o „novelah“, če jih je p. Klar res pisal, pa nismo našli nobenega sledu. Pač pa se je ohranil

*) Tedaj smo (na str. 60) omenili le latinski govor za novo mašo p. Tadeja Kovačiča; ohranjen pa je tudi v italijanskem jeziku, tako da ne vemo kako je bil prav za prav govorjen. — Mej zapuščenimi listi je tudi nemški nagovor na brate lajike, ki ga je imel ko provincijal ob vizitaciji. Da nemščine ni bil zadosti vajen, je lahko umeti.

slovstveno znameniten kratek rokopis z naslovom: „Tributo all' amicizia. Sunto biografico di Pasquale Besenghi degli Ughi d' Isola d' Istria“, in podpisom: „P. Chiaro Vascotti, Castagnavizza presso Gorizia, li 28 Ottobre 1855“. Obsega 19 strani v mali 8°.

Pasquale Besenghi degli Ughi je bil Vaskottijev rojak in součenec v Pesarovi šoli. Vaskotti pripoveduje v tem spisku neki prav pomenljiv dogodek iz tistega časa. Pozneje je bil Besenghi odličen italijanski pisatelj in pesnik (lirik in satirik). Vmerl je za kolero leta 1849 v Terstu. Neketeri njegovi zbrani spisi in spevi so izešli naslednje leto pod naslovom: „Raccolta di Poesie e Prose di Besenghi degli Ughi. San-Vito. Tipografia dell' Amico del Contadino 1850“, 257 strani v mali 8°. Izvodu te knjige, ki je v naši samostanski knjižnici, sta privezana dva rokopisa, eden spred, eden zad: spred ravno označeni Vascottijev, zad pa menda prav Besenghov z naslovom „Alcuni Apologhi di Besenghi degli Ughi“ 56 strani. Obsega pet „apologov“ ali basni, katerih dve ste v knjigi tudi natisnjeni.

Vaskotti hvali Besenghija ko posebnega znavca italijanskega jezika, elegantnega pisatelja in pravega pesnika, ki so se mu jako posrečile zlasti satirične skladbe. Nam se zdijo še lepše njegove resne in žalostne „kancone“, ki bi mogle tudi našim slovenskim pesnikom služiti v zgled tako po vsebini kakor zlasti po obliki. Na vsak način sme Izola ponosna biti na oba svoja rojaka, Besenghija in Vaskottija.

Iz mariborske skupščine III. reda sv. Frančiška.

(Dalje).

VI. Okraj: Studenci, svetovavka: Jozefa Martin, te-sarjeva hči, stanuje: Bezirksstrasse 47.

VII. Okraj: Karčevina, svetovavka: Marija Bračko, viničarska hči, stanuje: Karčevina 65. Oskerbuje celo okoliško občino Karčevino svetovavka sama, izjemši skupine:

„Okoli slovenske šole“. Na desni strani potoka hišne številke: 117 (šola), 118, 119, 120, 121, 124, 125, 130, 131, 132, 141, 142, 143, 149, 159, 151, 85, 86, 138. Na levi strani potoka hišne številke: 135, 136, 139, 144, 145, 152. Pomočnica za to skupino: **Jozefa Kreinz**, hišna posestnica, stanuje: **Karčevina** 121.

VIII. Okraj: **Leiterberg**, svetovavka: **Marija Krajnc**, vinič. hči, stanuje: **Frajdek** 173.—1. skupina: **Melje**, h. štev. 1—63. Pomočnica: **Marija Pijavec**, vinič. hči, stanuje: **Melje** 6.—2. skupina: **Košak**, h. štev. 64—161. Pomočnica: **Marija Berglez**, vinič. hči, stanuje: **Košak** 64.—3. skupina: **Frajdek**, h. štev. 162—211. Oskerbuje svetovavka sama: **Marija Krajnc**, **Frajdek** 173.—4. skupina: **Leiterberg**, h. štev. 112—245.—**Počehova**, h. štev. 246. Pomočnica: **Marija Fras**, perilja, stanuje: **Počehova** 326.

Vsaka tretjerednica naj spremembo svojega bivališča takoj naznani svetovavki, oziroma pomočnici iste skupine, v kateri je do sedaj stanovala. Svetovavka ali njena pomočnica pa to spremembo naznani ravnatelju.

Tudi neposredno pri predstojnici v Elisabethstrasse 11, ali pa pri njeni namestnici v Tegetthoffstrasse štev. 6 se more sprememba bivališča naznaniti, če je to komu v polajšanje.

Ravnatelj mariborske skupščine je imel razun mesečnih shodov v domači frančiškanski cerkvi, še kot vizitator v 25 župnijah 27 shodov in vizitacij za 3. red, pri katerih je organizacijo ali napotil in pripravljaj ali pa vpeljal in izveršil. Kjerkoli je bila organizacija izveršena, se je napisal zapisnik (protokol), oziroma dva, oba podpisana od dotičnega dušnega pastirja in pa od vizitatorja. Eden zapisnik (protokol) ostane v župnijskem uredu, drugega vzame vizitator seboj v Maribor.

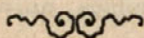
Vizitacije 3. reda so bile leta 1909 sledeče:

1. Sv. Marjeta ob Pesnici, dne 14. marcija.
2. Zavod čč. šolskih sester v Mariboru dne 28. marcija (za kandidatnje, gojenke in služabnice) ze vsem vedno okoli 70.
3. Makole, dne 18. aprila.
4. Majšberg, dne 25. aprila.
5. Ribnica, dne 2. majnika.
6. D. M. v Puščavi, dne 9. majnika.
7. Studenice, dne 16. majnika.
8. Remšnik, dne 23. majnika.
9. Svetinje, dne 30. majnika.
10. Sv. Miklavž pri Ormožu dne 31. majnika.
11. Jarenina dne 6. junija.
12. Slivnica dne 10. junija.
13. Sv. Ilj v Slov. go-

ricah dne 13. junija. 14. Cirkovce, dne 27. junija. 15. Sv. Križ nad Mariborom, dne 4. julija. 16. Kamnica, dne 11. julija. 17. Sv. Peter pri Mariboru, dne 25. julija. 18. Sv. Ožbalt ob Dravi, dne 8. avgusta. 19. Vuzenica, dne 5. septembra. 20. Ljutomer, dne 31. oktobra, mesečni shod za oktober, kontrola zapisnika. 21. Ljutomer (drugi) dne 1. novembra, sprejem novih udov, mesečni shod za november. 22. Sv. Martin pri Vurbergu, dne 14. novembra. 23. Laporje, dne 21. novembra. 24. Tinje, 25. novembra. 25. Fram, dne 28. novembra. 26. Velikanedelja, dne 5. decembra. 27. Sv. Ilj v Slov. goricah (drugič) dne 19. decembra.

Protokoli o izvršeni organizaciji so se napisali v sledečih župnijah:

1. Makole dne 18. aprila 1909. 2. Puščava dne 9. majnika 1909. 3. Remšnik 23. majnika 1909. 4. Svetinje 30. majnika 1909. 5. Sv. Miklavž 31. majnika 1909. 6. Jarenina 6. junija 1909. 7. Slivnica 10. junija 1909, 8. Sv. Križ n. M. 4. julija 1909. Sv. Ožbalt 8. avgusta 1909. 10. Vuzenica 5. septembra 1909. 11. Laporje 21. novembra 1909. 12. Fram 28. novembra 1909. Velika nedelja 5. decembra 1909. (Dalje prih.)

Naznanilo udom tretjega reda v Kamniku l. 1910.

Maj.

5. Vnebohod Kristusov, vesoljna odveza zjutraj ob polu šestih in popoldne ob polu petih.

15. Binkoštna nedelja, vesoljna odveza zjutraj in popoldne.

22. Praznik presv. Trojice, vesoljna odveza zjutraj in popoldne,

27. Praznik presv. R. Telesa, vesoljna odveza zjutraj in popoldne.

29. Druga nedelja po binkoštih ob polu štirih popoldne pridiga za tretji red in papežev blagoslov.

Junij.

3. Praznik presv. Serca Jezusovega, ves. odveza zjutraj.
 6. Tretja nedelja po binkošti, vesoljna odveza popoldne za tiste, ki se je niso 3. junija vdeležili.
 26. Šesta nedelja po binkošti, ob polu štirih popoldne pridiga za tretji red in papežev blagoslov.
 29. Sv. Peter in Pavel, apost., vesoljna odveza zjutraj in popoldne.

Julij.

2. Marijino obiskovanje, vesoljna odveza zjutraj.
 3. Sedma nedelja po binkošti, vesoljna odveza samo popoldne za tiste, ki se je niso vdeležili 2. julija.
 31. Enajsta nedelja po binkošti od $\frac{1}{4}3$ do $\frac{3}{4}3$ sprejem, od $\frac{3}{4}3$ do $\frac{1}{4}4$ obljava, ob polu štirih pridiga za tretji red in papežev blagoslov.

Avgust.

12. Sv. Klara Asiška, vesoljna odveza samo zjutraj.
 15. Vnebovzetje Marijino, vesoljna odveza zjutraj in popoldne.
 25. Sv. Ludvik kralj, patron III. reda, vesoljna odveza samo zjutraj.
 28. Petnajsta nedelja po binkošti ob polu štirih pridiga za tretji red in papežev blagoslov.

September.

8. Rojstvo Marijino, vesoljna odveza zjutraj in popoldne.
 17. Praznik 5 ran sv. o. Frančiška, vesoljna odveza samo zjutraj.
 25. Devetnajsta nedelja po binkošti, ob polu štirih pridiga za tretji red in papežev blagoslov.

Oktober.

4. Praznik sv. o. Frančiška, vesoljna odveza zjutraj ob $\frac{1}{4}6$, popoldne pa ob 6.
 30. Štiri in dvajseta nedelja po binkošti, popoldne od $\frac{1}{4}3$ — $\frac{3}{4}3$ sprejem, od $\frac{3}{4}3$ — $\frac{1}{4}4$ obljava ob polu štirih pa pridiga za tretji red in vesoljna odveza.

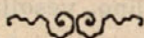
November.

1. Vsi svetniki, vesoljna odveza samo zjutraj.
 19. Sv. Elizabeta, patrona III. reda, vesoljna odveza samo zjutraj.
 27. Perva adventna nedelja, ob polu štirih popoldne pridiga za tretji red in vesoljna odveza.

December.

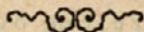
8. Praznik brezmadežnega Marijinega spočetja, vesoljna odveza zjutraj in popoldne.
 25. Božič, vesoljna odveza samo zjutraj.
 26. Praznik sv. Štefana, ob polu štirih popoldne pridiga za tretji red in vesoljna odveza.
 Kedor želi biti sprejet v III. red ali opraviti obljubo mora se seboj prinesiti poterdilo sposobnosti od odbornika (ozir. odbornice) ali pa od spovednika,

P. Ananija Vračko,
 vodja III. reda.

Pervo skupno slovensko romanje v Sv. Deželo.

Romanje v Sveto Deželo, ki smo ga napovedali v 1. zvezku letošnjega „Cvetja“, bo trajalo od 2. do 21. septembra. Prostor na ladji je toliko, da se more sprejeti v prvi razred 44, v drugi 142, v tretji 350, skupaj torej 536 oseb. Plača se v prvem razredu 450, v drugem 400, v tretjem 230 K za vse vkup: vožnjo, hrano, prenočišče in kar je še treba. Sprejemajo se moški in ženske, samo da so zdravi. Oglasiti se je do 15. julija. Natančniša pojasnila dobi vsaki berž ko se oglasi. Piše naj se na „Odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani“.

Drobfinice.

P. H. R.

Poterpežljivost v nevarnosti.

V našem življenju so časi, ko moramo jako paziti, da nas jeza ne premaga.

Ko smo dolgo molili ali prav pobožno premišljevali; po posebno pobožnem sv. obhajilu, ako smo kaj posebno dobrega v korist dušno ali telesno svojega bližnjega storili, oh, kako lahko se nam priklati priložnost, da se prav dobro najezimo.

Zakaj pa neki to? Večkrat je to odvisno od skritih fizičnih (natornih) postav našega bitja, ne redkokrat pa od nevošljivosti hudobnega duhá, ki na vso moč išče zadoščenja, za dobro, katero smo storili. Pozor!

Sovraštvo, ne jeza!

Si li padel v kak pregrešek ali celó velik greh? Žalostno! ali ne se jeziti nad sabo zavoljo tega! Tako delajo duševno prevzetni ljudje. Jezijo se nad dušnimi svojimi slabostmi, ker — dobro to zapomniti — pri spovedi se bo čudil spovednik da se takó slabo napreduje v čednosti, ali pa se popolnoma proti nji greši.

Jezijo se tudi, ker vidijo koliko hudega nagnenja je še v njih, ko se jim je dozdevalo, da so vže visoko, visoko na lestvi popolnosti!

O nikar take jeze! Po grehu se ponižaj koliker ti je mogoče! Iz brezna ponižnosti pa vzdigni zaupljivo svoje oči k večnemu Bogu; reci: „Moj Bog, usmili se mene vbozega grešnika“. Za naprej pa ne toliko ljubezni do sebe, temuč mnogo več pravega sovraštva!

Mogočna!

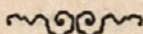
„Marija je vsem postala vse in po njeni veliki ljubezni so vsi njeni dolžniki.

Vsem je odperla naročje vsmiljenja, da bi iz njene polnosti zajemali: jetnik rešenje, bolnik zdravje, žalostni tolažbo,

grešnik odpuščanje, pravični milost, angelj veselje, presveta Trojica čast in slavo“. (S. Bernard).

Predobra!

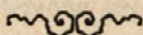
„O Marija, vsak se zveliča le po tebi, nihče se ne znebi svojih zlá, ako ne po tebi, o najčistejša; nihče ne zadobi milosti, ako ne po tebi, o ti brezmadežna; nikomer se ne podeli usmiljenje in milost, ako ne po tebi“. (S. German).

„Preskrbljeni mladenič“.

Molitvenik za mladino. Izdal salezijanski zavod v Ljubljani. Cena mu je 1 K 20 vin., po pošti 10 vinarjev več. Naroča se edino le na Rakovniku pri Ljubljani v Salezijanskem zavodu.

Ta molitvenik je spisal sam častitljivi Jancz Bosko, čiger ime je porok, da je delo res nad vse primerno za mladino. Kjer koli so salezijanski zavodi, povsod je razširjen ta molitvenik in skoraj gotovo ga ni nobenega drugega, ki bi bil prestavljen v toliko jezikov.

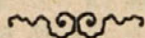

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: g. Karelj (Avguštin) Kumar vikarij v pokoju, Neža (Marija) Pitula iz Ročinja, Jozefa (Frančiška) Lasciac iz Gorice, Marija (Bernardina) Bastijančič iz Medane, Ivana (Frančiška) Rebula iz Šmarij, Frančišek (Aleksander) Pipan iz Vojščice, Frančiška (Marija) Durjava iz Ročinja, Frančiška (Terezija) Nagode iz Verhnike; kamniške: Pungertar Jurij, Anton (Nevlje), Hladnik Marija, Elizabeta (Mengeš), Šarc Terezija, Johana Marija (Homec), Valpetič Helena, Ana (Homec), Žagar Marija, Frančiška (Mekinje), Lužar Marija, Marjeta (Cerklje), Levičnik Vincencij, Frančišek (Kamnik); gorjanske: Anton (Frančišek) Dijak (zgleđ dobrega tretjerednika. Če tudi eno uro od cerkve v hribih doma, je vender prihajal, po

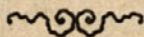
bergljah, k shodom. Tudi volitev ni zamudil ter je tako osramotil mariskoga, ki je imel blizu, pa ni prišel).

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: neki duhovnik za pomoč božjo pri zverševanju dolžnosti svojega stanu in dar dobre molitve, priporoča tudi svojo že 15 mesecev bolno sestro; M. S. svojega bolnega sorodnika in tri mladeniče, da bi se spreobrnili; nekedo, da bi mogel lažje premagovati skušnjave, priporoča tudi svoje stariše in dva brata; neka žena od Sv. Petra pod Sv. Gorami priporoča sebe, svojega moža in svoje otroke; neka tretjerednica v Čepovanu v razne dobre namene; neka tretjerednica v Gorici priporoča svojo sestro in njenega moža; M. G. da bi se neka pravda kmalu in pravično rešila ter za kerščansko ljubezen mej sosedi; T. G. priporoča v molitev svojega spovednika; J. P. svojega moža da bi bil stanovit in dobrem do konca; J. S. za ljubo zdravje v hudi in nevarni bolezni, priporoča tudi svojega terdovratnega sinu, da bi se spreobrnil; S. J. priporoča neko osebo vdano pijači, in več drugih dobrih namenov; neka tretjerednica za stanovitnost v dobrem; neka druga za pomoč božjo v silnih dušnih stiskah; bolna tretjerednica Marija Vrečar.

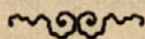
Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: neka tretjerednica iz Črniške okolice; neka tretjerednica sv. Jožefu za družinski mir; M. K. presv. Sercu Jezusovemu in Marijinemu in sv. Jožefu; Marija Grebenc, ki se je priporočala Materi Božji pred njeno podobo v cerkvi sv. Florijana v Ljubljani, ki si jo je izbrala Marija, da deli po nji svoje milosti.

Za kitajski misijon

so k nam nadalje poslali: Ana Legat 5 K., Matevž Jereb, župnik v p. 10 K; iz Podgraj: 3 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec maj ali veliki traven.

1. **nedelja**, 5. po vel. noči: sv. Filip in Jakob, apost.
 2. **ponedeljek** (prošnji): sv. Atanzij, šk. c. u.
 3. **torek**: (prošnji): najdenje sv. Križa.
 4. **sreda** (prošnja): sv. Monika, vd.; bl. Krištof Milanski, sp. 1. r.
 5. **četertek**: vnebohod Kristusov; sv. Pij V. pap. R. P. V. O.
 6. **petek**: sv. Janez pred latin. vratmi.
 7. **sobota**: sv. Stanislav, šk.; bl. Aguel Piški, sp. 1. r.
-
8. **nedelja**, 6. po vel. noči: prikazen sv. Mihaela arhangelja.
 9. **ponedeljek**: sv. Gregor Nazijanški, šk., c. u.
 10. **torek**: osmina najdenja sv. Križa; sv. Gordijan in Epimah, m.
 11. **sreda**: sv. Jurij, m; bl. Benedikt Urbinski, sp. kap. (P. O.)
 12. **četertek**: osmina vnebohoda Kristusovega; sv. Nerej in Akilej, m.
 13. **petek**: sv. Peter Regalat, sp. 1. r. **P. O.**
 14. **sobota**: (binkoštna), post: bl. Frančišek Fabrijanski, sp. 1. r.
-
15. **nedelja** (binkoštna): sv. Janez de la Salle, sp. **P. O.** V. O.
 16. **ponedeljek binkoštni**: sv. Janez Nepomuški m.; sv. Ubaljd, šk.
 17. **torek binkoštni**: sv. Paskalj Babilon, sp. 1. r. **P. O.**
 18. **sreda** (kvat.): sv. Feliks Kantalicijski, ep. kap. (P. O.)
 19. **četertek**: sv. Ivon, sp. 3. r., P. O.
 20. **petek** (kvat.): sv. Bernardin Sijenski, sp. 1. r. **P. O.**
 21. **sobota** (kvat.): sv. Venancij, m.
-
22. **nedelja**, 1. po bink.: presv. Trojica; bl. Janez Forest, m. 1. r. **P. O.** V. O.
 23. **ponedeljek**: sv. Peter Celestin, pap.; bl. Krispin Viterbski, sp. kap. (P. O.)
 24. **torek**: Marija, pomoč kristijanov.
 25. **sreda**: prenesenje trupla sv. Frančiška.
 26. **četertek**: presv. Rešno Te lo. **P. O.** V. O.
 27. **petek**: sv. Beda, sp., c. u.
 28. **sobota**: sv. Gregor VII. pap.
-
29. **nedelja**, 2. po bink.: bl. Janez Pradski, m. 1. r.
 30. **ponedeljek**: sv. Ferdinand sp. 3. r. **P. O.**
 31. **torek**: bl. Gerard iz Vilamanje, sp. 3. r.; bl. Feliks Nikozijški, sp. kap. (P. O.)

Pomen znamenj **P. O.** itd. glej v prejšnjih zvezkih. —

Našim goriškim (kostanjeviškim) tretjerednikom in tretjerednicam bodi s tem naznanjeno, da se jim bo podelil papežev blagoslov še le 3. nedeljo meseca roznika (junija), (ne pa, kaker je bila do zdaj navada majnika).

poet, ros, scribe; bell, camp, hort, hum, vent, talent; ax, amor, art, greg, jur, mar, nub, op, or, in celo še dalje okleščene: amì, cap, flum, imper, laetiz, multitud, nom, ol, sangue, temp, vigil“ za: „mico, capite, flumine, imperio, laetitia, multitudine, nomine, oleo, sanguine, tempore, vigilia“.

Podobno ravna Hartl tudi z adjektivi. Končnica *o* mu velja za oba spola, če ni vzroka ženskega posebej povdariti, kar se dela s končnico *a*: „filia parvula“, „laetizia magna“ ali „magna laetiz“.

Konjugacije razločuje štiri, kaker stara latinščina, in skoraj sè vsemi nje nepravilnostmi, — za vmeten jezik pač preveč težav! — Na dalje vse to razkladati ne moremo. Radovednemu bravcu naj zadoštuje zgled, ki ga podaja pisavec na koncu svoje knjige, in je ta :

Perfect. Leczion de Acts de Apostolos (2, 1—11).

Et cum dies Pentecost staba complet, omne staba pari in idips loc. Et repenti steti fact decoel son qvam de advenient spiritu vehement, et replevi tot ildom, ubi staba sedents. Et apparui adils disperit lingvas qvam deigne, et sedi supra singulos deils. Et omne steti replet ad Spiritu sanct et coepi loqvere ad vario lingvas, uti Spiritu sanct daba eloqvio adils.

Staba vero in Jerusalem habitans Judajos viros religios ex omne nazion, qvi sta sub coel. Fact vero ist voce, multitudine conveni et steti confus adment, qvia unqvique audieba illos loqvents ad lingua sua. Stupeba vero omne et miraba dicent: Nonne en omne ist, qvi loqvi, sta Galilajos, et qvòmodo no audivi unqvique lingua nostra, in qval no sta nat? Partos et Medos, et Aelamitas, et qvi hàbita Mesopotamia, Judaja et Cappadocia, Pont et Asia, Frygia et Pamfylia, Aegypt et parts de Lybia, qvi sta circa Cyrene, et àdvenas Roman, Judajos qvoque et Proselyt, Crets et Arabes: no audivi illos loqvents ad nostro lingvas magnals de Deo. —

Poterpežljivi bravec naj primeri to sè starim latinskim tekstom in, če hoče, tudi z našim, ki bi bil tak :

Eulalia. Lectiõne di iei Actuoi di ioi Apostoloi.

E cummi compléilei iei diei di ie Pentoste, éinei omnioi parite vi ie líede loco. E fiéine repenti da ie coelo ue sono tammiqua di adveniènte spírítuo vehemente, e repléile tóté ié domuó, ubi éinei sédéntoi. Et appáréinei lioi dispertítei lingvai tammiqua di ignie, e sédèione supra iói singulói di lóoi. E repléilei omnioi di Spírítuo sancto e coepiéinei loquéní vi varíei lingvai, prútti io Spírítuo Sancto lioi dáiane éloquéní.

Éinei aute vi Jerusalémme habitántoi Judaeoi, viroi religiósoi xi omnie nátiõne, que éne subbi ie coelo. Facte autemmi híe vóce, conveniéine ie multítudine e confundéile vi ie mente, quoniammi lói audiéiane níoquóque vi sóje lingua loquéntói. Stupéianeí autemmi omnioi e miráianeí dicéntoi: Nónniné ecce omnioi stíoi, quoi loquénei, Galilaeoi énei, e quomodú noi audiéinoi níoquóque ié linguáque nóijé, vi

nascéloi? Parthoi e Médoi et Aelamítai, e quoi habitáni ié Meso-
potamiá, Judaeá e Cappadociá, Pontó et Asiá, Phrygiá e Pamphyliá,
Aegyptó e iéi partéi di ie Libya, que éne circa Cyréne, e ioi advenai
Rómánoi, Judaeoi quoque e prosélytei, Crétei et Arabei, audiéinoi lóí
loquéntói vi nóíjei linguai iéi magnáliei di Deo

In zdaj sodi sam, čislani bravec, kateremu bi šla prednost, ali
„perfektu“ ali „evlaliji“. — Pa glejmo nadalje Boningov „Romanal“.

Tudi ta se v nekih rečeh vjema z evlalijo. Tako n. pr. nima
čerke *h* za *c*; vender hoče, da naj se *c* pred *e* in *i* po italijansko za
č izgovarja, kar za mejnarodni jezik pač ne bo. Za glas *š*, ki bi ga
imel „Romanal“ pa le v kaki iz angleščine sprejeti besedi, piše, ne,
kaker Hartl, *š* (Šneberg), temuč angl. *sh* (shiling), v čemer mu mor-
amo priterditi. Tudi v evlaliji bi se pisal ta glas v lastnih imenih in
drugih tujih besedah tako; saj ne moremo pričakovati, da svet naše
rožičke kedaj sploh sprejme. Za *ž*, kar piše „Romanal“ kaker „Ido“
z *j*, bi se dosledno imělo pisati z *h*, za *dž* torej *dzh* in za *č*: *tsh*;
ch mora ohraniti pomen starogerškega *χ* (*kh*), ki prehaja v nemški
ch, kaker *th* v interdentaljni *s* in *ph* v bilabialjni *f*. —

Omeniti je nadalje, da „Romanal“ končnice *a*, *o*, *e* jemlje v
tem pomenu kaker evlalija: „cavallo (konj), „cavala (kobilica), za
množino pa dostavlja *s*: „cavallos, cavallas“; pronom. 3. os. se
tudi vjema z našim, vsaj v acc.: masc. lo, fem. la, neut. le. Z mno-
gim drugim v tem jeziku pa mi seveda ne moremo biti zadovoljni.
Kakov glas bi imel, naj se sodi po naslednjem tekstu, očenašu, kaker
so nam ga poslali na dopisnici s Francoskega:

„Patro nostri, qui esta en ciele, sanctificad esto nomine tui,
adveno regne tui, farad esto vulite tui sic com en ciele et in tere
Pane nostri omnidial dano a nos hodin et dimito ex nos debites no-
stri sic com nus dimita les ex debitoros nostri et non nos inducto
en tentasione sed libero nos ex male. Amen.

Več teksta najde, kedor bi ga želel, v Boningovi knjižici, neko-
liko tudi v Peanovih „Discussiones“ N. 2, str. 46 id. —

In zdaj smo pri „latinščini brez fleksije“, ki jo uči prof. Peano
v svojem „Vocabulario commune ad linguas de Europa“
in v „Discussiones“, organu društva „Academia pro inter-
lingua“, obstoječega že 23. leto. Ta „latinščina“ je po slovarju res
latinščina, brez esperantskih in idovskih monstroznosti, in imena jem-
lje navadno v oblativni obliki kaker evlalija; ali po slovnici je na-
ravnost „kitajščina“, našemu indoevropskemu jezičnemu čutu pač ni-
kaker ne vstrezajoča; prim.: „Nos habe uno os et duo aure; heri me
scribe; cras te lege; jam nos stude; vos debe i ad Paris“. V evlaliji
bi se to reklo: „Noi habénoi níe óré e dui auréu; heri scribéino;
crássu legéuno; jammi studénoi; voi débenai iéni á Parísí“ (ali po
staro: „á Parísíoi“). —

Naposled bodi omenjen „Adjvilo“, kar je zboljšán „Ido“ — in
priznavam, da v resnici zboljšán, vender le „Ido“, ali recimo „Esperanto“.